

KYTS 4.1 YUNJANAH PRATHAMAM MANAH - KRISHNA YAJURVEDA TAITTIRIYA SAMHITA PATHA

kṛṣṇa yajurvēdīya taittirīya saṃhitāyā-ñchaturthakāṇḍē prathamah praśnaḥ-
agnichityaṅga mantrapāṭhābhidhānaḥ

ō-nnamaḥ paramātmanē, śrī mahāgaṇapatayē namaḥ,
śrī gurubhyō namaḥ □ haṛiḥ ōm □

yuñjānaḥ prāthama-mmanāstātāvāyā savītā dhiyāḥ □ aḡni-ñjyōtīrñichāyyā pṛthivyā
addhyā 'bhārat □ yuktvāyā manāsā dēvān-thsuvāryatō dhiyā divām □ bṛhajjyōtīḥ
kariṣyāta-ssāvītā prasūvāṭi tān □ yuktēna manāsā vāya-ndēvasyā savītu-ssavē □
suvargēyāyā śaktyāi □ yuñjatē manā ūta yuñjatē dhiyō viprā viprāsya bṛhatō
vipāśchitāḥ □ vi hōtrā dadhē vayunā vidēka i- [vayunā vidēka it, mahī dēvasyā] 1

-nmaḥī dēvasyā savītuḥ pariṣṭutiḥ □ yujē vā-mbrahmā pūrvya-nnamōbhīrvi ślōkā yanti
paṭhyēva sūrāḥ □ śṛṇvanti viśvē amṛtāsya puṭrā ā yē dhāmāni dīvyāni taṣthuḥ □
yasyā prayāṇamanvaṇya idyayurdēvā dēvasyā mahimānamarchātaḥ □ yaḥ pāṛthivāni
vimamē sa ētāsō rajāgṃsi dēva-ssāvītā mahitvaṇā □ dēvā savitaḥ prasūva yajña-
mprasāva [] 2

yajñapāṭi-mbhagāya dīvyō gāndhāraḥ □ kēṭapūḥ kētānaḥ punātu
vāchaspaṭīrvāchāmādyā svādāti naḥ □ ima-ñnō dēva savitaryajña-mprasāva
dēvāyuvagṃ sakhīvidagṃ satrājīta-ndhanajitagṃ suvarjitām □ ṛchā stōmagṃ
samārdhaya gāyatrēṇā rathantaram □ bṛha-dgāyatravārtani □ dēvasyā tvā savītuḥ
prasavē 'śvinōrbāhubhyā-mpūṣṇō hastābhyā-ṅgāyatrēṇā Chandāsā "dādē-
'ṅgiraśvadabhrīraṣi nārī- [nārīḥ, aṣi pṛthivyā-ssadhasthā-] 3

-rasi pṛthivyā-ssadhasthā-dāgni-mpūrīṣyāmaṅgiraśvadā bhāraḥ traiṣṭubhēna tvā
Chandāsā "dādē-'ṅgiraśva-dbabhrīraṣi nārīraṣi tvayā vāyagṃ sadhasthā āgnigṃ
śākēmā khanītu-mpūrīṣyā-ñjāgātēna tvā Chandāsā "dādē-'ṅgiraśvaddhastā ādhāyā
savītā bibhrādabhrigṃ hiraṇyayīm □ tayā jyōtīrajāsra-midāgni-ñkhātvi na ā
bhārānūṣṭubhēna tvā Chandāsā "dādē-'ṅgiraśvat □ 4 □

(i-dyajña-mprasāva - nārī - rānūṣṭubhēna tvā Chandāsā - triṇi cha) (a. 1)

imāmágr̥bh̥ṇa-nraśānāmṛtasyā pūrvā āyūṣi vidathēṣu kav̥yā □ tayā dēvā-ssuṭamā
bābhūvur-ṛtasyā sāmām-thsaramārapāntī □ pratūrtaṃ vājinnā dravaṃ varīṣṭhāmanū
saṃvatām □ divi tē janmā paramamaṅtarīkṣē nābhīḥ pṛthivyāmadhi yōnīḥ □
yuñjāthāgṃ rāsabhaṃ yuvamaṣmin. yāmē vṛṣaṇvasū □ āgni-mbharāntamaṣmayum □
yōgēyōgē tavastāraṃ vājēvājē havāmahē □ sakhāya indramāṭayē □ pratūrva-
[pratūrvan̄h, ēhyāvākṛāmaṅnaśāstī] 5

-nnēhyāvākṛāmaṅnaśāstī ruḍrasyā gāṇāpatyā-nmayōbhūrēhī □ urvāntarīkṣāmanvīhi
svāsti gāv̥yūṭirabhāyāni kṛṇvann □ pūṣṇā sayujā saha □ pṛthivyā-ssadhasthādāgni-
mpūrīṣyā-maṅgiraṣva-dachChēhyaḥagni-mpūrīṣyā -maṅgiraṣvada-chChēmō-‘gni-
mpūrīṣyā-maṅgiraṣva-dbhāriṣyāmō-‘gni-mpūrīṣyā-maṅgiraṣva-dbhārāmah □
anvaḥgnirūṣasā-magrāmakhya-danvahāni prathamō jātavēdāḥ □ anu sūryāsya
[sūryāsya, puṛuṭrā chā] 6

puṛuṭrā chā raśmīnanu dyāvāpṛthivī ā tātāna □ āgatyā vājyaddhvāna-ssarvā mṛdhō
vidhūnutē □ āgnigṃ sadhasthē mahāti chakṣuṣā ni chikīṣatē □ ākramyā vāji-
npṛthivīmāgnimichCha ruḥā tvam □ bhūmyā vṛtvāyā nō brūhi yataḥ khanāma taṃ
vayam □ dyaustē pṛṣṭha-mpṛthivī sadhasthāmātmā ‘ntarīkṣagṃ samudrastē yōnīḥ □
vikhyāyā chakṣuṣā tvamaḥbhi tiṣṭha [tvamaḥbhi tiṣṭha, pṛtanyāṭaḥ □] 7

pṛtanyāṭaḥ □ utkrāma mahāte saubhāgāyā-smādāsthānā-ddraviṇōdā vājinn □ vayagg
syāma sumātau pṛthivyā āgni-nkhāniṣyantā upasthē asyāḥ □ udākramī-ddraviṇōdā
vājyarvā-‘ka-ssa lōkagṃ sukṛta-mpṛthivyāḥ □ tataḥ khanēma supratīkamāgnigṃ suvō
ruhāṇā adhi nākā uttamē □ apō dēvirupā sṛjā madhūmatīrayakṣmāyā prajābhyāḥ □
tāsāg sthānādujjīhatā-mōśadhaya-ssupippalāḥ □ jighā- [jighāirmi, āgni-mmanāsā] 8

-rmyāgni-mmanāsā ghṛtēnā pratīkṣyantaḥ-mbhuvānāni viśvā □ pṛthu-ntīraśchā vayāsā
br̥hantaṃ vyachiṣṭhāmannagṃ rabhaṣaṃ vidānam □ ā tvā jigharmi vachāsā ghṛtēnā-
‘rakṣasā manāsā tajjūṣasva □ maryāsrī-sspṛhaya-dvārṇō āgnirnā-‘bhīmṛṣē tanuvā
jarhīṣāṇaḥ □ pari vājāpatiḥ kaviraḥgnir-havyānyākramīt □ dadha-dratnāni dāśuṣē □
pari tvā-‘gnē purāṃ vayam vipragṃ sahasya dhīmahi □ dhr̥ṣa-dvārṇa-ndivēdivē
bhētārā-mbhaṅgurāvātaḥ □ tvamāgnē dyubhīstva-māśuṣukṣaṇīstva-madbhyastva-
maśmāṇasparī □ tvam vanēbhyā stvamōśadhībhyā stva-nnṛṇā-nnṛpatē jāyasē śuchiḥ
□ 9 □

(pratūrvan̄th - sūryāsya - tiṣṭha - jighāirmi - bhētārāṃ - ~m̄vigṃśātiśchā) (a. 2)

dēvasyā tvā savītuḥ prāsavē-‘śvinō rbāhubhyā-mpūṣṇō hastābhyā-mpṛthivyā-
ssadhasthē-‘gni-mpūrīṣyā-maṅgiraṣva-tkhānāmi □ jyōtiṣmanta-ntvā-‘gnē
supratīkamajāsrēṇa bhānunā dīdyānam □ śiva-mprajābhyō-‘higṃ santa-mpṛthivyā-
ssadhasthē-‘gni-mpūrīṣyā -maṅgiraṣva-tkhānāmi □ apā-mpṛṣṭhamāsi saprathā
urvāgni-mbhāriṣyadapārāvapiṣṭham □ vardhāmāna-mmaḥa ā chā puṣkāra-ndivō

mātráyā varīṇā práthasva □ śarmá cha sthō [śarmá cha sthaḥ, varmá cha] 10

varmá cha sthō achChīdrē bahulē ubhē □ vyachásvatī saṃ vāsāthā-mbhartamaṅni-
mpúrīśyām □ saṃvāsāthāgṃ suvarvidā samīchī urásā tmanā □ aṅnimanta
rbhārīśyantī jyōtiśmantaṃ majásramit □ purīśyō-'si vīśvabhārāḥ □ athārvā tvā
prathamō nirāmanthadagnē □ tvāmāgnē puṣkārādaddhyathārvā nirāmanthata □
mūrdhnō vīśvāsya vāghatāḥ □ tamú tvā daddhyañṛṣiḥ puṭra īdhē [puṭra īdhē,
athārvaṇaḥ □] 11

athārvaṇaḥ □ vṛtraḥaṇā-mpurandaram □ tamú tvā pāthyō vṛṣā samīdhē
dasyuhantāmam □ dhanañjayagṃ rañēraṇē □ sīdá hōṭa-ssva ú lōkē chīkītvān-
thsādayā yajñagṃ súkṛtasya yōnaú □ dēvāvīrdēvān. haṃviśā yajāsyagnē bṛha-
dyajāmānē vayō dhāḥ □ ni hōtā hōṭṛśadānē vidānastvēṣō dīdivāgṃ ásada-thsudakṣāḥ
□ adābdhavrata pramatīrvasiṣṭha-ssahasra-mbhāra-śśuchījihvō aṅniḥ □ sagṃ sīdasva
maḥāgṃ ási śōchásva [śōchásva, dēvavītāmaḥ □] 12

dēvavītāmaḥ □ vi dhūmamāgnē aruṣa-mmīyēddhya srja práśasta darśatam □ janīśvā
hi jēnyō agrē ahnāgṃ hitō hitēśvaruṣō vanēṣu □ damēdamē sapta ratnā dadhānō-
'gnirhōtā ni śásādā yajīyān □ 13 □

(stha - īdhē - śōchásva - sapṭavigṃśatīścha) - (a. 3)

sa-ntē vāyurmātarīsvā dadhātūttānāyai hṛdayaṃ yadviliṣtam □ dēvānāṃ yaścharāti
prānathēnaḥ tasmai cha dēvi vaśādastu tubhyām □ sujātō jyōtiśā saha śarma
varūthamā-'sada-ssuvāḥ □ vāsō agnē vīśvarūpaṅṃ saṃvyāyasva vibhāvasō □ udú
tiṣṭha svaddhvarāvā nō dēvyā kṛpā □ dṛśē chá bhāsā bṛhātā súśukvanīrā-'gnē yāhi
suśastibhīḥ □ 14 □

ūrdhva ū ṣu ṇā ūtayē tiṣṭhā dēvō na sāvītā □ ūrdhvō vājasya sanītā yadañjibhī-
rvāghadbhī-rvijhvayāmāhē □ sa jāto garbhō asi rōdasyōragnē chārur vibhṛta ośadhīṣu
□ chitra-śśíśuḥ pari tamāgsyaktāḥ pra māṭṛbhyō adhi kanīkradagāḥ □ sthīrō bháva
vīdvānga āśurbháva vājyārvann □ pṛthurbháva suśadaṣtvamāgnēḥ pūrīśavāhānaḥ □
śívō bháva [] 15

prajābhyō mānūṣībhyastvamāṅgiraḥ □ mā dyāvāpṛthivī abhi súśuchō mā-'ntarīkṣa-
mmā vanaṣpatīn □ praitú vājī kanīkrada-nnānāda-drāsābhaḥ patvā □ bharānnaṅni-
mpúrīśyā-mmā pādyāyúṣaḥ purā □ rāsābhō vā-ñkanīkrada-thsuyúktō vṛṣaṇā rathē □
sa vāmaṅni-mpúrīśyāmāśurdūtō vāhādītaḥ □ vṛṣā-'gṇim vṛṣāṇa-mbharānnapā-
ṅgarbhagṃ samudriyām □ agnā ā yāhi [] 16

vītayā ṛtagṃ satyam □ ośadhayaḥ prati grhñītā-'gnimētagṃ śivamāyantāmaḥbyatra
yuṣmān □ vyasyaṇ vīśvā amatīrarāti-rñiṣidānō apā durmatigṃ hānat □ ośadhayaḥ
prati mōdaddhvamēna-mpuṣpāvati-ssupippalāḥ □ ayam vō garbhā ṛtvīyāḥ praṇagṃ

sadhasthamā 'śadat □ 17 □

(suśastibhiḥ - śivō bhava - yāhi - śaṭṭrigṃśachcha) (a. 4)

vi pājāsā pṛthunā sōśúchānō bādhasva dviṣō rakṣasō amīvāḥ □ suśarmāṇō bṛhata-
śśarmāṇi syāmagṇēraḥagṃ suhavāsya praṇītau □ āpō hi śṭhā māyōbhuvastā ná ūrjē
dādhatana □ mahē raṇāya chakṣāsē □ yō vā-śśīvatāmō rasastasyā bhājayatēha naḥ
□ uśatīriva mātaraḥ □ tasmā arā-ṅgamāma vō yasya kṣayāya jinvātha □ āpō
janayāthā cha naḥ □ mītra- [mītraḥ, saḡṃsrjyā] 18

-ssaḡṃsrjyā pṛthivī-mbhūmi-ñchā jyōtiṣā saha □ sujāta-ñjātavēdasamagṇim
vaiśvānarāṃ vibhum □ ayaḡṣmāyā tvā saḡṃ sṛjāmi prajābhyāḥ □ viśvē tvā dēvā
vaiśvānarā-ssaḡṃ sṛjantvā-nuṣṭubhēṇa Chandāsā-'ṅgirāsvat □ ruḡdrā-ssaḡbhṛntyā
pṛthivī-mbrḥajjyōtī-ssamīdhirē □ tēṣā-mbhānurajāsra ichChukrō dēvēṣu rōchatē □
saḡṃ sṛṣṭāṃ vasūbhī ruḡdrairdhīrāiḥ karmaṇyā-mmrḡdām □ hastābhyā-mmrḡdvī-ṅkrtvā
sīnīvālī kārōtu [sīnīvālī kārōtu, tām □] 19

tām □ sīnīvālī sūkapardā sūkurīrā svaūpaśā □ sā tubhyāmaditē mahā ōkhā-ndādhatu
hastāyōḥ □ ūkhā-ṅkārōtu śaktyā bāhubhyā-madītirdhiyā □ mātā puṭraṃ yathōpasthē
sā-'gni-mbībhartu garbhā ā □ maḡhasya sīrō-'si yajñasyā padē sthāḥ □ vasāvastvā
kṛṇvantu gāyatrēṇa Chandāsā 'ṅgirāsva-tpṛthivyāsi ruḡdrāstvā kṛṇvantu traīṣṭubhēṇa
Chandāsā 'ṅgirāsvadantarīkṣama- [-'ṅgirāsvadantarīkṣamasi, āḡḡityāstvā] 20

-syāḡḡityāstvā kṛṇvantu jāgātēṇa Chandāsā-'ṅgirāsva-ddyaaurāsi viśvē tvā dēvā
vaiśvānarāḥ kṛṇvantvānuṣṭubhēṇa Chandāsā-'ṅgirāsva-ddiśō-'si dhṛuvā-'si dhārayā
mayī prajāḡṃ rāyaspōśā-ṅgaupaṭyagṃ suvīryagṃ sajātān. yajāmānāyā-'ḡḡityai rāsnā-
'sya ḡḡitistē bilā-ṅgrḡhātū pāṅktēṇa Chandāsā 'ṅgirāsvat □ kṛtvāya sā maḡhīmukhā-
mmṛṇmayīṃ yōṅimāḡṇayē □ tā-mpuṭrēbhyā-ssa-mprā yāchChāḡadāḡḡi-śśraḡpayāṅitī □
21 □

(mītraḥ - kārō - tvāntarīkṣamasi - pra - chaṭvāri cha) (a. 5)

vasāvastvā dhūpayantu gāyatrēṇa Chandāsā-'ṅgirāsva-drūdrāstvā dhūpayantu
traīṣṭubhēṇa Chandāsā-'ṅgirāsva-dāḡḡityāstvā dhūpayantu jāgātēṇa Chandāsā-
'ṅgirāsvad- viśvē tvā dēvā vaiśvānarā dhūpayantvānuṣṭubhēṇa Chandāsā-'ṅgirāsva-
dindrāstvā dhūpayatvaṅgirāsva-dviṣṇūstvā dhūpayatvaṅgirāsva-dvarūṅastvā
dhūpayatvaṅgirāsva-dadītistvā dēvī vīśvadēvyāvatī pṛthivyā-ssaḡdhasthē-'ṅgirāsva-
tkhānatvavaṭa dēvānā-ntvā patnī- [patnīḥ, dēvī-rvīśvadēvyāvatīḥ] 22

-rdēvī-rvīśvadēvyāvatīḥ pṛthivyā-ssaḡdhasthē-'ṅgirāsva-ddādhatūkhē dhīṣaṅāstvā
dēvīrvīśvadēvyāvatīḥ pṛthivyā-ssaḡdhasthē-'ṅgirāsva-dābhīndhātāmukhē ḡnāstvā
dēvīrvīśvadēvyāvatīḥ pṛthivyā-ssaḡdhasthē-'ṅgirāsva-chChrāpayantūkhē varūtrayō
janāyastvā dēvīrvīśvadēvyāvatīḥ pṛthivyā-ssaḡdhasthē-'ṅgirāsva-tpāchantūkhē □
mitrajātāmukhā-mpāchajīṣā mā bhēdi □ ētā-ntē pari dadāmyabhīṭtyai □ ābhīmā-

[ābhīmām, maḥinā divā-mmītrō] 23

-mmāḥinā divā-mmītrō bābhūva saprathāḥ □ ūta śravāsā pṛthivīm □ mītrasyā
charṣaṇīdhṛta-śśravō dēvasyā sāṇasim □ dyumna-ñchītraśravastamam □ dēvastvā
savītōdvāpatu supāṇi-ssvāṅguriḥ □ sūbāhurūta śaktyā □ apādyamānā pṛthivyāśā diśā
ā pṛṇa □ uttiṣṭha bṛhātī bhāvōrdhvā tiṣṭha dhruvā tvam □ vasāvastvā "chChīndantu
gāyātrēṇa Chandāsā-‘ngirāsva-drūdrāstvā-" chChīndantu traiṣṭūbhēṇa Chandāsā-
‘ngirāsva-dādītyāstvā "chChīndantu jāgātēṇa Chandāsā-‘ngirāsva-dviśvē tvā dēvā
vaiśvānarā ā chChīndantvānūṣṭubhēṇa Chandāsā-‘ngirāsvat □ 24 □

(patnī - rīmāgṃ - rūdrāstvā-" chChīndantvē - kāṇna vigṃśatiśchā) (a. 6)

samāstvā-‘gna ṛtavō vardhayantu samvathsarā ṛśayō yāni śatyā □ sa-ndivyēnā dīdhi
rōchanēṇa viśvā ā bhāhi praḍiśāḥ pṛthivyāḥ □ sa-ñchēddhyasvā-‘gnē pra chá
bōdhayainamuchchá tiṣṭha mahatē saubhāgāya □ mā chá riṣadupasattā tē agnē
brahmāṇastē yaśasā-ssantu mā-‘nyē □ tvāmāgnē vṛṇatē brāhmaṇā imē śivō agnē []
25

sam varāṇē bhavā naḥ □ sapatnaḥā nō abhimātījichchā svē gayē jāgrhya
práyuchChann □ jhaivāgnē adhī dhārayā rayi-mmā tvā nikrá-npūrvachitō nikāriṇāḥ □
kṣātramāgnē sūyamāmastu tubhyāmupasattā vārdhatā-ntē aniṣṭṛtaḥ □ kṣātrēṇā-‘gnē
svāyū-ssagṃ rābhasva mītrēṇā-‘gnē mitrādhēyē yatasva □ sajātānā-
mmaddhyamasthā ēdhi rājñāmāgnē viḥavyō dīdihīha □ atī [atī, nihō atī sridhō] 26

nihō atī sridhō ‘tyachītti-matyarātimāgnē □ viśvā hyāgnē durītā
sahasvāthāsmabhyagṃ saḥavīrāgṃ rayindāḥ □ aṇādhṛṣyō jātavādā aniṣṭṛtō
vīrāḍāgnē kṣātrābhṛ-ddīdihīha □ viśvā āśāḥ pramuñcha-nmānūṣīrbhīya-śśivābhīradya
parī pāhi nō vṛdhē □ bṛhāspatē savitarbōdhayainagṃ sagṃśīta-ñchithsa-ntarāgṃ
sagṃ śīsādhi □ vārdhayaīna-mmahatē saubhāgāya [saubhāgāya, viśvā ēṇamanū
madantu dēvāḥ □] 27

viśvā ēṇamanū madantu dēvāḥ □ aṃuṭraḥbhūyādadhā yadyamasya bṛhāspatē
ābhiśāstēra mūñchaḥ □ pratyauhatā-māśvinā mṛtyumāsmā-ddēvānā-māgnē bhīśajā
śachībhiḥ □ udvāya-ntamāśsparī paśyantō jyōtiruttāram □ dēva-ndēvātrā
sūryamaganma jyōtiruttamam □ 28 □

(imē śivō agnē - ‘tī - saubhāgāya - chatūstrigṃśachcha) (a. 7)

ūrdhvā āsya samidhō bhavantuūrdhvā śukrā śōchīgṣyāgnēḥ □ dyumattāmā
supratīkasya sūnōḥ □ tanūnapādasūrō viśvavēdā dēvō dēvēśū dēvaḥ □ paṭha ā-‘naktī
maddhvā ghṛtēnā □ maddhvā yajña-ñnākṣasē pṛiṇānō narāśagṃsō agnē □
sukṛddēva-ssāvītā viśvavārah □ achChāyamēti śavāsā ghṛtēnēḍḍānō vahnīnamāsā □
agnigg srucho addhvarēśū prayathsū □ sa yākṣadasya mahīmānāmāgnē-ssa
[mahīmānāmāgnē-ssaḥ, ī mādrāsū prayasāḥ □] 29

ī maṇdrāsū prayasāḥ □ vasuśchētiṣṭhō vasudhātāmaścha □ dvārō dēvīranvásyā viśvé
vrātā dādantē agnēḥ □ urūvyachāsō dhāmnā patyāmānāḥ □ tē ásyā yōśāṇē dīvyē na
yōnāvūṣāsānaktā □ imam yajñamávatā maddhvara-nnāḥ □ daivyā hōtārāvūrdhva-
maddhvara-nnō-‘gnērijhvāmābhi gr̥ṇitam □ kṛṇuta-nna-ssviṣṭim □ tīsrō
dēvīrbaḥhirēdagm sādantvidā sarásvatī [sarásvatī, bhārātī □] 30

bhārātī □ mahī gr̥ṇānā □ tannásturīpamadbhūta-mpuruḥṣu tvaṣṭā suvīrām □
rāyaspōṣam vi śyātu nābhīmaśmē □ vanáspatē-‘vá sṛjā rarāṇastmanā dēvēṣu □
agnirhavyagm sámītā sūdayāti □ agnē svāhā kṛṇuhi jātavēda indrāya havyam □ viśvé
dēvā havirīda-ñjūśantām □ hiraṇyagaṅbha-ssamāvartatāgrē bhūtasyā jātaḥ patirēkā
āsīt □ sa dādāhāra pṛthivī-ndyā- [pṛthivī-ndyām, utēmā-ñkasmai] 31

-mutēmā-ñkasmai dēvāyā haviṣā vidhēma □ yaḥ prāṇatō nīmiṣatō mahitvaika idrājā
jagātō bābhūvá □ ya īśē ásyā dvīpadaśchatuṣpadaḥ kasmai dēvāyā haviṣā vidhēma □
ya ātmadā bāladā yasyā viśvá upāsātē praśiṣam yasyā dēvāḥ □ yasyā Chāyā-‘mṛtam
yasyā mṛtyuḥ kasmai dēvāyā haviṣā vidhēma □ yasyēmē himavāntō mahitvā yasyā
samudragm rāsayā sāhā- [sāha, āhuḥ □] 32

-“huḥ □ yasyēmāḥ praḍiśō yasyā bāhū kasmai dēvāyā haviṣā vidhēma □ ya-
ñkrandāsī avāsā tastabhānē abhyaikṣētā-mmanāsā rējāmānē □ yatrādhi sūra udītau
vyētī kasmai dēvāyā haviṣā vidhēma □ yēna dyaurugrā pṛthivī chá dṛḍhē yēna suvá-
sstabhītam yēna nākāḥ □ yō antarīkṣē rajāsō vimānañkasmai dēvāyā haviṣā
vidhēma □ āpō ha yanmāḥatī rviśva- [yanmāḥatī rviśvām, aya-ndakṣa-ndadhānā] 33

-māya-ndakṣa-ndadhānā jaṇayāntīraḅnim □ tatō dēvānā-ñnirāvartatāsūrēkaḥ kasmai
dēvāyā haviṣā vidhēma □ yaśchīdāpō mahīnā paryapāsya-ddakṣa-ndadhānā
jaṇayāntīraḅnim □ yō dēvēśvadhi dēva ēka āsī-tkasmai dēvāyā haviṣā vidhēma □ 34
□

(agnē-ssa - sarásvatī - dyāgm - sāha - viśvam - chatústrigṃśachcha) (a. 8)

(ūrdhvā - yaḥ prāṇatō - ya ātmadā - yasyēmē - yañkrandāsī - yēna dyau- rāpō ha yat
- tatō dēvānām - ~māśchīdāpō - yō dēvēṣu - navá)

ākūtimāgni-mprayujagg svāhā mañō mēdhāmāgni-mprayujagg svāhā chīttam
vijñātamāgni-mprayujagg svāhā vāchō vidhītimāgni-mprayujagg svāhā prajāpātayē
manāvē svāhā-‘gnayē vaiśvānarāya svāhā viśvé dēvasyā nēturmartō vṛṇīta śakhyam
viśvé rāya īśuddhyasi dyumnam vṛṇīta puṣyasē svāhā mā su bhītthā mā su rīṣō
dṛgmāsva vīdayāsva su □ ambā dhṛṣṇu vīrayāsva- [vīrayāsva, agniśchēda-
ñkārīśyathaḥ □] 35

-‘gniśchēda-ñkārīśyathaḥ □ dṛgmāsva dēvi pṛthivi svastayā āsurī māyā svadhayā
kṛtā-‘sī □ juṣṭā-ñdēvāñmīdamāstu havyamarīṣṭā tvamuḍhihi yajñē āsminn □

mitrajtāmukhā-ntāpaiṣā mā bhēdi □ ētā-ntē pari dadāmyabhītyai □ drvāna-
ssarpirāsutiḥ praṇtō hōtā varēṇyaḥ □ sahasasputrō adbhūtaḥ □ parāsyā adhi
saṃvatō-‘várāgṃ aḥbyā [aḥbyā, tara □] 36

tāra □ yatrāhamasmī tāgṃ āva □ paraṃasyāḥ parāvato rōhidāsva jhā-‘gāhi □
purīṣyāḥ purupriyō-‘gnē tva-ntārā mṛdhāḥ □ sīda tva-mmāturasyā upasthē
viśvānyagnē vāyunāni vidvān □ maināmarciṣā mā tapāsā-‘bhi śūśuchō-‘ntarāsyāgṃ
śukra jyōtirvi bhāhi □ antarāgnē ruḥā tvamukhāyai sadānē svē □ tasyāstvagṃ
harāsā tapān jātavēda-śśivō bhāva □ śivō bhūtvā mahyāmagṇē-‘thō sīda śivastvam □
śivāḥ kṛtvā diśā-ssarvā-ssvām yōnīmihā-“śādaḥ □ 37 □

(vīrayasvā - ” - tapān - vigṃśātiśchā) (a. 9)

yadāgnē yāni kāni chā-“tē dārūṇi dadhmasi □ tadāstu tubhyaṃmi-dghṛta-ntajjūśasva
yaviṣṭhya □ yadattyupajihvikā yadvamrō ātisarpāti □ sarva-ntadāstu tē ghṛta-
ntajjūśasva yaviṣṭhya □ rātrigṃ rātrimaprayāva-mbharantō-‘śvāyēva tiṣṭhātē
ghāsamāsmi □ rāyaspōṣēṇa samīṣā madantō-‘gnē mā tē prativēśā riṣāma □ nābhā
[nābhā, pṛthivyā-ssāmidhāna-] 38

pṛthivyā-ssāmidhāna-magnigṃ rāyaspōṣāya bṛhatē hāvāmahē □ iṛammāda-
mbṛhadūkthaṃ yajātra-ñjētāramagni-mṛtānāsu sāsaḥim □ yā-ssēnā aḥitvārīrā-
vyādhinī-rugāṇā uta □ yē stēnā yē cha taskārāstāgstē agnē-‘pi dadhāmyāsyē □
daggṣṭrābhyā-mmālimlūn jambhyaḥ-staskārāgṃ uta □ hanūbhyāg stēnān-
bhāgavastāg-stva-ñkhāda sukhāditān □ yē janēṣu mālimlāva-ssstēnāsa-staskārā vanē
□ yē [] 39

kakṣēṣvaghā yavastāgstē dadhāmi jambhāyōḥ □ yō aśmabhyāmarātīyā-dyaśchā nō
dvēśātē janāḥ □ nindādyō aśmā-ndiphsāchcha sarva-nta-mmāsmāsa kuru □
sagṃśīta-mmē brahma sagṃśītaṃ vīryā-mbalām □ sagṃśīta-ñkṣātra-ñjiṣṇu yasyā-
‘hamasmī purōhitaḥ □ udēṣā-mbāhū ātirā mudvarcha udū balām □ kṣiṇōmi brahmāṇā-
‘mitrānunnāyāmi [-‘mitrā-nunnāyāmi, svāgṃ aḥam □] 40

svāgṃ aḥam □ dṛśānō rukma urvyā vyādyauddurmarṣamāyū-śśriyē rūchānaḥ □
agnirāmṛtō abhavadvayō-bhīryadēna-ndyaurajānaya-thsurētāḥ □ viśvā rūpāni prati
muñchatē kavīḥ prā-‘sāvīdbhadra-ndvipadē chatūṣpadē □ vi nākāmakhya-thsavitā
varēṇyō-‘nū prayāṇāmuṣasō vīrājati □ naktōṣāsā samānasā virūpē dhāpayētē
śīśumēkagṃ samīchī □ dyāvā kṣāmā rukmō [rukmaḥ, antarvi bhāti] 41

antarvi bhāti dēvā agni-ndhārāya-ndraviṇōdāḥ □ suparṇō-‘si gaṛutmā-ntrivṛttē śirō
gāyātra-ñchakṣu-ssstōmā ātmā sāmā tē taṇūrvāmadēvyā-mbṛha-drathantarē pakṣau
yājñāyājñiya-mpuchcha-ñChandāgsyaṅgāni dhiṣṇiyā-śśaphā yajūgṃṣi nāmā □
suparṇō-‘si gaṛutmā-ndivā-ṅgachcha suvāḥ pata □ 42 □

(nābhā - vanē yē - nāyāmi - kṣāmā rukmō - ‘ṣṭātrigṃśachcha) (a. 10)

agnē yaṃ yajñamāddhvaṃ viśvatāḥ pariḥāsī sa iddēvēṣu gachChati sa sōma
yāstē mayōbhuvā ūtaya-ssanti dāśuṣē tābhīrnō-‘vītā bhāva aḥnirmūrdhā bhuvāḥ
tvannā-ssōma , yā tē dhāmāni ta-thsāviturvarēṇya-mbhargō dēvasyā dhīmahi
dhiyō yō naḥ prachōdayāt achittī yachchākṛmā daivyē janē dīnairdakṣaiḥ prabhūtī
pūruṣatvatā 43

dēvēṣu cha savitarmānūṣēṣu cha tvannō atrā suvatādanāgasah chōdayitrī sūnṛtānā-
ñchētāntī sumatīnām yajña-ndādhē sarāsvatī pāvīravī kanyā chitrāyu-ssarāsvatī
vīrapātñī dhiyā-ndhāt gnābhīrachChidragṃ śaraṇagṃ sajōṣā durādharśā-ṅgrṇatē
śarmā yagṃsat pūṣā gā anvētu naḥ pūṣā rākṣatvarvātaḥ pūṣā vājagṃ sanōtu
naḥ śukra-ntē anyadyajāta-ntē anya- [anyat, viśūrūpē ahānī dyaurīvāsi] 44

-dviśūrūpē ahānī dyaurīvāsi viśvā hi māyā avāsi svadhāvō bhadrā tē pūṣannīha
rātīrastu tē-‘vardhanta svatāvasō mahitvanā ”nākā-ntasthururu chākṛirē sadāḥ
viṣṇu ryaddhā-”va-dvṛṣāṇa-mmadaḥchyuṭaṃ vayō na sīdānnadhī bārhiṣī priyē
prachītramarka-ṅgrṇatē turāya mārūtāya svatāvasē bharaddhvaṃ yē sahāgṃsi
sahāsā sahāntē [sahāntē, rējātē agnē pṛthivī mākhēbhyaḥ] 45

rējātē agnē pṛthivī mākhēbhyaḥ viśvē dēvā viśvē dēvāḥ dyāvā naḥ pṛthivī imagṃ
siddhramadya diviṣṛśām yajña-ndēvēṣu yachChatām pra pūrvajā pītarā
navyāsībhīrgīrbhiḥ kṛṇuddhvaḥ sadānē ṛtasyā ā nō dyāvāpṛthivī daivyēna janēna
yāta-mmahī vāṃ varūtham aḥnigg stōmēna bōdhaya samidhānō amartyam
havyā dēvēṣu nō dadhat sa havyāvādamartya usīgdūtaśchanōhitaḥ aḥnirdhiyā
samṇvati śannō bhavantu, vājēvājē 46

(pūruṣatvatā - yajātantē anyath - sahāntē - chanōhitō - ‘ṣṭau chā) (a. 11)

(yuñjāna - imāmāgrbhān - dēvasya - santē - vi pājāsā - vasāvastvā - samāstvō -
rdhvā - aśyākūtiṃ - ~myadāgnē yān - yagnē yaṃ yajña - mēkādaśa)

(yuñjānō - varmā cha stha - ādītyastvā - bhārātī - svāgṃ aḥagṃ - ṣaṭchātvarīgṃśat)

(yuñjānō, vājēvājē)

□ harīḥ ōm □

□ kṛṣṇa yajurvēdīya taittirīya saṃhitāyā-ñchaturtha kāṇḍē prathamah praśna-
ssamāptaḥ □